

Høyesterett - kjennelse - Rt-1979-661

Instans	Høyesterett – kjennelse
Dato	1979-06-09
Publisert	Rt-1979-661
Stikkord	Lov om motorferdsel i utmark § 12, jfr. § 3 samt § 4 c – lovanvendelse og saksbehandling.
Sammendrag	Tiltalte ble frifunnet i herredsretten, da kjøringen ble funnet nødvendig under utøvelse av reindriftsnæring. Påtalemyndighetens anke over lovanvendelsen førte ikke frem. Hvis selve kjøringen var nødvendig person- eller godstransport i reindriftsnæring, kunne motorferdselen (jfr. § 4 c) ikke bli ulovlig av den grunn at det i forbindelse med slik nødvendig transport også var utøvet jakt. Derimot ble anken over saksbehandlingen tatt til følge. Uttalt at § 4 c måtte tolkes og anvendes på en restriktiv måte. Den som driver næring som nevnt i § 4 c, må kunne nytte medhjelpere og ved nødvendig næringskjøring må disse kunne bruke motorkjøretøy. Men den næringsdrivende kan ikke gi andre tillatelse til kjøring i egeninteresse mot at de påtar seg enkelte oppdrag. Da herredsrettens dom ikke inneholdt tilstrekkelige opplysninger om det tilsyn med reinen som tiltalte hadde påtatt seg, ble dommen opphevet.
Saksgang	L.nr. 71B/1979
Parter	Førstestatsadvokat Elg Elgesem, aktor mot A (forsvarer høyesterettsadvokat Trygve Norman).
Forfatter	Løchen, Haugen, Sinding-Larsen, Elstad og justitiarius Ryssdal.

Innholdsfortegnelse

Høyesterett - kjennelse - Rt-1979-661	1
Innholdsfortegnelse	2

Dommer Løchen: A, født 0.0.1936, ble den 17. april 1978 av politimesteren i Helgeland forelagt en bot på kr. 400,-, subsidiært 8 dagers fengsel for overtredelse av

«lov av 10.06.1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag § 12 jfr. § 3, derved at han fredag 17. februar 1978 i Hattfjelldal kjørte snøscooter XV-9506 fra bopel på Hjerpås gjennom utmark til aksla mellom Skinnfjellsskaret og Sommervegskaret i Børgefjell, uten at dette var ledd i nødvendig person eller godstransport i jordbruks-, skogbruks- eller reindriftsnæring, eller tillatt i henhold til andre unntaksbestemmelser i loven.»

Han nektet å vedta forelegget, hvoretter saken den 15. mars 1979 ble pådømt av Alstahaug herredsrett etter straffeprosesslovens § 377. Ved dommen ble A frifunnet.

Saksforholdet og domfeltes personlige forhold fremgår av domsgrunnene.

Politimesteren har påanket dommen på grunn av lovanvendelsen og saksbehandlingen – mangelfulle domsgrunner.

I ankeerklæringen anføres om lovanvendelsen at herredsretten har tolket loven feil når den etter å ha funnet at A's snøscooterkjøring den 17. februar 1978 var nødvendig kjøring under utøvelse av reindriftsnæring, jfr. lovens § 4 første ledd bokstav c, er kommet til at den omstendighet at kjøreturen også tjente det underordnede formål å jakte rype, ikke medfører at forholdet kan straffes etter denne loven.

Side 662

Om saksbehandlingen anføres at domsgrunnene ikke er tilstrekkelige til å vise om lovens § 4 c er anvendt på riktig måte, idet herredsretten overhodet ikke går inn på hva som må kreves av en avtale om oppdrag i reindriftsnæring.

Den avtale som var inngått mellom reineier B og A høsten 1977 og som var fremlagt i herredsretten, men ikke er gjengitt i dommen, hadde denne ordlyd:

«Älgstien 77-10-11

Øvreenskommelse mellom Reineier: B og A:

Att A skall för Børgefjal køre skuter i førskellie oppdrag, samt att holle skuterleia åpen fra galet i Skinfjälsskalelva og genom vinterskalet og Sommerskalet fram till og med Maj månad 1978.

Ved åverenskommelsen år bege parter i sine sinnens fulle bruk.

b a«

Jeg er kommet til at anken over lovanvendelsen ikke kan føre frem, men at anken over domsgrunnene må tas til følge.

I lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 3 heter det:

«I utmark og vassdrag er motorferdsel ikke tillatt med mindre annet følger av denne lov eller vedtak med hjemmel i loven.»

I lovens § 4, som inneholder tillatelser med hjemmel direkte i

«Uten hinder av § 3 er motorferdsel tillatt i forbindelse med:»

- c) nødvendig person og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring. Jakt, fangst, fiske og bærsanking regnes ikke som næring i denne forbindelse.»

I § 4 c siste punktum heter det uttrykkelig at jakt ikke regnes som næring i denne forbindelse. Men hvis selve kjøringen var nødvendig person- eller godstransport under utøvelse av jordbruks-, skogbruks- eller reindriftsnæring, kan motorferdselen – slik § 4 c nå lyder – ikke bli ulovlig av den grunn at det i forbindelse med slik nødvendig transport også er utøvet jakt.

På den annen side er jeg enig med politimesteren i at lovens formål tilsier at § 4 c må tolkes og anvendes på en restriktiv måte.

Den som driver næring som nevnt i § 4 første ledd bokstav c, må kunne nytte medhjelpere – fast ansatte eller andre – og i den utstrekning det foreligger nødvendig næringskjøring, må også disse lovlig kunne nytte motorkjøretøy. På den annen side må det være klart at den næringsdrivende ikke kan gi andre tillatelse til kjøring som skjer i deres egen interesse, mot at de påtar seg enkelte oppdrag for ham. Selv om tilsyn med rein angis å være det vesentlige formål, kan dette ikke være tilstrekkelig dersom det helt ut er overlatt til scooterkjøreren å avgjøre på hvilken måte og i hvilken utstrekning han skal foreta tilsyn. Herredsrettens dom inneholder ikke opplysninger om

Side 663

omfanget av det tilsyn med reinen som Wikkelsmo har påtatt seg, blant annet om det erstatter Børgefjells eget tilsyn. Det er heller ikke gitt opplysninger om hvilket vederlag Wikkelsmo skulle ha. Også dette vil ha betydning ved vurderingen av om han foretar kjøringen i Børgefjells interesse eller om hans egne jaktinteresser er avgjørende.

Domsgrunnene er derfor ikke tilstrekkelige til å vise at Wikkelsmos kjøring med snøscooter 17. februar 1978 kan anses som nødvendig persontransport under utøvelse av reindriftsnæring, og jeg finner derfor at hertedsrettens dom må oppheves.

Jeg stemmer for denne

kjennelse:

Herredsrettens dom med hovedforhandling oppheves.

Kst. dommer Haugen: Jeg er enig med førstvoterende.

Dommerne Sinding-Larsen, Elstad og justitiarius Ryssdal: Likeså.

Av herredsrettens dom (dommerfullmektig Lars Holo): ---

Retten finner bevist at tiltalte A fredag 17. februar 1978 kjørte sin snøscooter fra bopelen på Hjerpås i Grane gjennom utmark til aksla mellom Skinnfjellskaret og Sommervegskaret i Børgefjell. Etter vitneforklaring av reineier B og de øvrige opplysningene i saken, må retten legge til grunn at det vesentlige formålet med kjøreturen var å se etter vitnets reinsdyr med sikte på å avverge trekk sørover fra området som ovenfor nevnt. --

Da han var framme i det nevnte området, satte han fra seg scooteren og gikk videre på ski for å se etter rein og for å jakte rype. Han skjøt 9-10 ryper denne dagen, inntil han ble påtruffet av oppsynsmann fra Statens Skoger. Retten må legge til grunn av det var nødvendig for A's tilsynsoppdrag å stanse scooteren og gå videre på ski som A gjorde.

Retten er av den oppfatning at A's scooterkjøring den 17. februar 1978 var nødvendig kjøring under utøvelse av reindriftsnæring i oppdrag av reineier B. Kjøringen kan derved ikke straffes etter loven om motorferdsel i utmark, jfr. § 4 første ledd bokstav c). At kjøreturen også tjente det underordnede formål å jakte rype, medfører ikke at forholdet kan straffes etter denne loven. ---